STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PAOLA MENGOZZIHO
přednesené dne 18. července 2007 [1]

1. Předmětem projednávané věci je žaloba podaná na základě článku 226 ES Komisí Evropských společenství proti Švédskému království, která směřuje k určení, že Švédské království tím, že uplatňovalo vnitrostátní systém zdanění nepřímo ochraňující pivo, především domácí výrobek, ve vztahu k vínu, převážně dováženému z jiných členských států, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 90 druhého pododstavce ES.

I – Sporná vnitrostátní právní úprava

2. Ve Švédsku je daň z alkoholických nápojů [2] určena na základě skutečného obsahu alkoholu v objemových procentech (obsah alkoholu).

3. Ze spisu vyplývá, že v okamžiku přistoupení Švédského království k Evropské Unii v roce 1995 pivo s obsahem alkoholu vyšším než 3,5 % obj. (nazývané „silné pivo“) [3] bylo předmětem v podstatě stejné daně jako víno s obsahem alkoholu přibližně 11 % obj.

4. Švédský parlament se dne 1. ledna 1997 rozhodl snížit spotřební daň z piva. Podle tvrzení uvedených v žalobní odpovědi švédské vlády bylo toto rozhodnutí odůvodněno nutností po vstupu Švédska do Unie bojovat proti rostoucímu příhraničnímu obchodování s pivem s Dánskem, podpořenému rozdílem v úrovni zdanění mezi těmito dvěma státy.

5. Na základě nadměrného tlaku ze strany Komise, která vyjádřila pochybnosti

1 — Původní jazyk: italština.

2 — V souladu s kapitolou 1 článku 3 Alkohollag (1994:1738, zákon o alkoholických nápojích) se alkoholickým nápojem rozumí nápoj, který má obsah alkoholu vyšší než 2,25 % obj. Alkoholické nápoje jsou dále členěny na lihoviny, víno, silné pivo a pivo.

3 — Podle definice uvedené v kapitole 1 článku 6 Alkohollag citované v předchozí poznámce pod čarou.

o slučitelnosti režimu zdanění piva a vína vyplývajícího z novelizace z roku 1997 s čl. 90 druhým pododstavcem ES, se švédský parlament rozhodl snížit spotřební daň z vína s účinkem ode dne 1. prosince 2001.

6. Na základě nyní platného režimu podle článků 2 a 3 de lagen (1994:1564) om alkoholskatt [4] je daň z výroby a spotřeby piva a vína stanovena následujícím způsobem.

7. Spotřební daň z litru piva je vybírána ve výši 1,47 švédských korun (SEK) na obsah alkoholu v objemových procentech. Piva, jejichž obsah alkoholu nepřekročí 2,8 % obj., jsou od spotřební daně osvobozena [článek 2 de lagen (1994:1564) om alkoholstatt].

8. Spotřební daň z litru vína je vybírána ve výši pevně stanovené částky, která se zvyšuje v závislosti na obsahu alkoholu, a je stanovena takto:

7,58 SEK za obsah alkoholu vyšší než 2,25 % obj., ale nižší nebo rovný 4,5 % obj.;

11,20 SEK za obsah alkoholu vyšší než 4,5 % obj., ale nižší nebo rovný 7 % obj.;

15,41 SEK za obsah alkoholu vyšší než 7 % obj., ale nižší nebo rovný 8,5 % obj.;

22,08 SEK za obsah alkoholu vyšší než 8,5 % obj., ale nižší nebo rovný 15 % obj.;

45,17 SEK za obsah alkoholu vyšší než 15 % obj., ale nižší nebo rovný 18 % obj.

9. Vína, jejichž obsah alkoholu nepřekračuje 2,25 % obj., jsou osvobozena od spotřební daně [článek 2 de lagen (1994:1564) om alkoholskatt].

10. Ve Švédsku je maloobchod s vínem, silným pivem a lihovinami předmětem zákonného monopolu. Správa monopolu je svěřena Systembolaget Aktiebolag (dále jen „Systembolaget“), společnosti zcela vlastněné státem.

4 — Zákon ze dne 15. prosince 1994 o spotřebních daních z alkoholických nápojů.

II – Postup před zahájením soudního řízení

11. Na základě stížností upozorňujících na diskriminační povahu švédského režimu spotřební daně z vína a piva zaslala Komise Švédskému království dne 28. února 2000 první výzvu dopisem, kde tvrdila, že na základě informací, které obdržela, se zdá být tento režim v rozporu s článkem 90 ES, jelikož vyšší zdanění vína než piva, jak v absolutních hodnotách, tak v hodnotách procentního podílu na konečné ceně výrobku, mělo za účinek krystalizaci spotřebních zvyků prostřednictvím posílení ochrany piva – domácího výrobku – na újmu obchodního potenciálu vína – výrobku dováženého z jiných členských států.

12. Švédské království odpovědělo dvěma dopisy ze dne 10. května a 20. listopadu 2000, kde poznamenalo, že daňový režim, v jehož rámci je spotřební daň z alkoholických nápojů určena v závislosti na skutečném obsahu alkoholu těchto nápojů, není v rozporu s článkem 90 ES. Prohlásilo nicméně ochotu snížit spotřební daň z vína podle obsahu alkoholu na v podstatě stejnou úroveň, jakou má spotřební daň z piva, takovým způsobem, že obnoví poměr zdanění, který mezi oběma výrobky existoval před 1. lednem 1997.

13. Dne 19. června 2001 bylo švédské vládě zasláno odůvodněné stanovisko, přičemž uvedená vláda na něj odpověděla dvěma dopisy, prvním ze dne 13. července 2001 a druhým ze dne 17. prosince 2001, kterým informovala Komisi, že spotřební daň z vína byla snížena o 18,8 % s účinností od 1. prosince 2001.

14. Komise zaslala švédskému království druhou výzvu dopisem dne 1. července 2002, jelikož měla za to, že provedené úpravy neodstranily diskriminační povahu švédského daňového režimu. Švédské království odpovědělo dopisem ze dne 24. září 2002.

15. Dne 9. července 2004 Komise zaslala švédské vládě druhé odůvodněné stanovisko, v němž ji vyzvala k přijetí opatření nezbytných k tomu, aby vyhověla tomuto stanovisku ve lhůtě dvou měsíců.

16. Poté, co švédská vláda požádala o prodloužení lhůty, čemuž Komise vyhověla, odpověděla dopisem dne 7. října 2004, v němž zpochybňuje každý žalobní důvod uplatněný vůči ní.

III – Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastníků řízení

17. Komise podala projednávanou žalobu podáním doručeným kanceláři Soudního dvora dne 14. dubna 2005.

18. Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 16. září 2005 bylo povoleno vedlejší účastenství Lotyšské republiky na podporu návrhových žádání žalovaného.

19. V souladu s čl. 44 odst. 3 jednacího řádu Soudního dvora byla věc přidělena velkému senátu na základě žádosti, kterou Švédské království podalo v tomto smyslu dopisem ze dne 4. dubna 2006.

20. Komise a Švédské království byly vyslechnuty na jednání, které se konalo dne 8. května 2007.

21. Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

– určil, že Švédské království tím, že uplatňovalo vnitrostátní systém zdanění nepřímo ochraňující pivo, především domácí výrobek, ve vztahu k vínu, převážně dováženému z jiných členských států, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 90 druhého pododstavce ES;

– uložil Švédskému království náhradu nákladů řízení.

22. Švédské království navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zamítl žalobu;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

23. Lotyšská republika navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zamítl žalobu.

IV – Právní analýza

A – *Argumenty účastníků řízení*

24. Komise má za to, že sporné švédské daňové předpisy mají diskriminační povahu a mají ochranný účinek s ohledem na obchod s pivem, převážně místním výrobkem, v neprospěch vína, hlavně dováženého z jiných členských států. Z tohoto důvodu porušují čl. 90 druhý pododstavec ES.

25. Komise uvádí, že spotřební daň podle obsahu alkoholu vybíraná z vína s průměrným obsahem alkoholu je přibližně o 20 % vyšší než spotřební daň z piva. Vliv tohoto rozdílu na konečnou cenu výrobku je mimoto zesílen účinkem použití 25 % DPH, vypočítané ze základní ceny zahrnující spotřební daň.

26. Podle Komise existuje soutěžní vztah mezi silným pivem (které má obsah alkoholu vyšší než 3,5 % obj.) a vínem střední kategorie, které má obsah alkoholu mezi 8,5 % a 15 % obj. [5] a přísluší do cenové škály mezi 49 a 70 SEK [6]. Protože maloobchodní prodej těchto dvou výrobků je podřízen státnímu monopolu, navzájem si konkurují ve stejných prodejních místech náležejících do řetězce Systembolaget nebo ve stejných restauračních zařízeních, která jsou držiteli zvláštní licence. Komise má za to, že okolnost, že spotřebitelé se musí obracet na Systembolaget, aby získali dotyčné výrobky, posiluje jejich zastupitelnost.

27. Žalující orgán má za to, že daňový režim, kterému je víno a pivo podřízeno, způsobuje potencionální omezení spotřeby vína a má za účinek přinejmenším nepřímou ochranu obchodu s pivem.

28. Statistické údaje, o které se opírá Komise [7], mají prokázat, že úroveň zdanění dotčených výrobků podmiňuje chování spotřebitele. Zejména z těchto údajů vyplývá, že v roce 1997, kdy spotřební daň z piva byla snížena, se zvýšil prodej tohoto nápoje, zatímco prodej vína poklesl. Stejně tak v roce

5 — Ve výpočtech, na kterých ukazuje opodstatněnost svých tvrzení Komise, jako příklad uvádí víno, které má obsah alkoholu 12,5 % obj.

6 — Údaj týkající se cenového rozpětí se výslovně objevuje pouze v replice. V žalobě Komise odkazuje obecněji na „lehčí levná vína“ nebo na „stolní levná vína“.

7 — Komise se opírá hlavně o statistiky prodeje Systembolaget zveřejněné na jeho internetových stránkách.

2002 po snížení spotřební daně z vína prodej tohoto výrobku zaznamenal nejrychlejší růst mezi roky 1995 a 2004.

29. Komise uvádí, že dopad spotřební daně na konečnou cenu vín, jejichž obsah alkoholu se pohybuje mezi 8,5 % a 15 % obj., je značnější v cenové škále mezi 41 a 70 SEK, která odpovídá kategorii výrobků představujících přibližně 80 % veškerého prodeje. Tento dopad je krom toho mnohem značnější než dopad v případě piva nejprodávanější kategorie, bez ohledu na množství výrobku vzaté jako odkaz pro účely hodnocení [8].

30. Švédské království nepopírá tvrzení Komise ohledně povahy piva jako především domácího výrobku a povahy vína jako převážně dováženého výrobku, rozdílu ve způsobech stanovení spotřebních daní, kterým jsou podřízeny oba výrobky, a nakonec ohledně existence určitého stupně hospodářské soutěže [9] mezi těmito výrobky, ačkoliv podle tohoto členského státu neexistuje úplná zastupitelnost mezi těmito výrobky a není zjevné, které kategorie vína a piva spolu soutěží ve smyslu čl. 90 druhém pododstavci ES [10].

31. Švédská vláda, podporovaná Lotyšskou republikou, má nicméně za to, že sporné daňové předpisy nemají za cíl nebo účinek nepřímo chránit výrobu piva před hospodářskou soutěží s vínem, a že jí tedy nemůže být přičítáno žádné porušení čl. 90 druhého pododstavce ES.

32. Podle této vlády vyplývá z judikatury Soudního dvora, že abychom se mohli domnívat, že k takovému porušení došlo, je nezbytné prokázat, že dotčená daň má dopad na hospodářskou soutěž mezi dotčenými výrobky a snižuje potenciální spotřebu dováženého výrobku ve prospěch konkurenčního domácího výrobku. Za účelem tohoto prokázání je nezbytné přezkoumat rozdíl mezi prodejními cenami výrobků a úroveň jejich zdanění pro posouzení, zda rozdílné daňové zatížení těchto výrobků může směrovat volbu spotřebitele.

8 — V žalobě Komise srovnává dopad spotřební daně na konečnou cenu za láhev (v objemu 75 cl u vína a 33 cl u piva), za litr a za sklenici výrobku (v objemu 15 cl u vína a 33 cl u piva).

9 — Žalovaná vláda má za to, že tento vztah existuje mezi nejprodávanějšími silnými pivy a nejprodávanějšími a nejlevnějšími víny, která mají obsah alkoholu okolo 11 % obj.

10 — Švédské království se v duplice zabývá otázkou intenzity a jednotného charakteru podmínek hospodářské soutěže mezi těmito dvěma výrobky.

33. V projednávaném případě srovnání průměrné konečné ceny jednoho litru silného piva nejprodávanější kategorie a jednoho litru vína [11] s obsahem alkoholu okolo 11 % nejprodávanější a nejlevnější kategorie ukazuje, že rozdílné zdanění těchto dvou výrobků nemůže ovlivnit chování spotřebitelů. Totiž, i kdyby víno bylo zatíženo stejnými spotřebními daněmi jako pivo, jeho cena by byla přibližně dvojnásobná než cena piva. Na základě těchto údajů žalovaná vláda a vedlejší účastnice mají za to, že Komise neprokázala, že švédský daňový systém má za účinek chránit výrobu piva před hospodářskou soutěží s vínem. Lotyšská republika mimoto uvádí, jak vyplývá ze statistických údajů, že během období 1997–2004 spotřeba vína ve Švédsku vzrostla ve větším rozsahu než spotřeba piva.

34. Žalovaná vláda souhlasí s Komisí v úvaze, že švédský spotřebitel alkoholických nápojů je citlivý vůči kolísání cen výrobků. Nicméně okolnost, že reaguje na snížení cen zvýšením spotřeby, neznamená podle této vlády, že změní také své chování, co se týká volby mezi různými kategoriemi alkoholických nápojů. K tomuto bodu lotyšská vláda uvádí, že poptávka po dotyčných výrobcích je relativně nepružná s ohledem na kolísání cen a že cena se nezdá být určujícím faktorem ve volbě spotřebitelů.

35. Švédská vláda mimoto popírá, že statistiky prodeje Systembolaget předložené žalujícím orgánem jsou úplné, protože jednak neberou v úvahu prodeje uskutečněné prostřednictvím řetězce restaurací, a jednak neumožňují zvlášť označit údaje týkající se prodeje vína kategorie, která se nachází v hospodářské soutěži se silným pivem. Ve své žalobní odpovědi žalovaný členský stát uvedl tabulku ohledně prodeje dotčených výrobků během období 1996–2004, která kombinuje údaje pocházející ze statistik Systembolaget, Skatteverket (švédská správa přímých a nepřímých daní) a Sveska Bryggarföreningen (švédská federace sdružující výrobce piva, moštu, sodové vody a vody) [12].

36. Závěrem má švédská vláda, podporovaná lotyšskou vládou, za to, že Komise

11 — Komise ve své replice uplatňuje, že srovnávací metoda cen, která je nejvhodnější z pohledu spotřebitele, je metoda, která užívá jako referenční množství sklenici vína a sklenici piva, a zpochybňuje přístup přijatý švédskou vládou, který spočívá k zohlednění ceny za litr. Švédská vláda má naproti tomu za to, že metoda označená Komisí nevede k jasným výsledkům.

12 — Neveřejné údaje, na kterých se zakládají tyto statistiky, jsou předložené švédskou vládou v duplice.

neprokázala ochranný účinek dotčeného daňového režimu, a tudíž ani porušení čl. 90 druhého pododstavce ES, které je jí vytýkáno v projednávané věci.

B – *Závěry*

37. Na základě čl. 90 prvního pododstavce ES:

„Členské státy nepodrobí přímo ani nepřímo výrobky jiných členských států jakémukoli vyššímu vnitrostátnímu zdanění než je to, jemuž jsou přímo nebo nepřímo podrobeny podobné výrobky domácí.“

38. Druhý pododstavec stanoví:

„Členské státy nepodrobí dále výrobky jiných členských států vnitrostátnímu zdanění, které by poskytovalo nepřímou ochranu jiným výrobkům.“

39. Podle ustálené judikatury má článek 90 ES ve svém souhrnu za cíl zajistit volný pohyb zboží mezi členskými státy za běžných podmínek hospodářské soutěže odstraněním všech forem ochrany, které mohou vyplývat z uplatnění diskriminačního vnitrostátního zdanění s ohledem na výrobky z jiných členských států, a zaručit naprostou neutralitu vnitrostátního zdanění s ohledem na hospodářskou soutěž mezi domácími a dovezenými výrobky [13]. Za tímto účelem první pododstavec tohoto článku zakazuje každé daňové pravidlo, jehož účinkem je zdanění, jakýmkoliv daňovým postupem, dovezených výrobků, které je vyšší než zdanění podobných domácích výrobků, zatímco, jak Soudní dvůr upřesnil, druhý pododstavec má výslovně za úkol zabránit každé formě nepřímé daňové ochrany v případě dovezených výrobků, které se, aniž by byly podobné domácím výrobkům ve smyslu prvního pododstavce, nicméně nacházejí s některými domácími výrobky v soutěžním vztahu, byť částečném, nepřímém nebo potenciálním [14].

40. Pro ověření slučitelnosti daného vnitrostátního daňového režimu se zákazem diskriminačního vnitrostátního zdanění uvedeným

13 — Viz mezi jinými rozsudky ze dne 9. července 1987, Komise v. Belgie (356/85, Recueil, s. 3299, bod 6), a ze dne 11. července 1989, Komise v. Itálie (323/87, Recueil, s. 2275, bod 7).

14 — V tomto smyslu viz již rozsudek ze dne 4. dubna 1968, Fink-Frucht (27/67, Recueil, s. 327). Viz také mezi jinými rozsudky ze dne 27. února 1980, Komise v. Francie (168/78, Recueil, s. 347, bod 6), a Komise v. Belgie, uvedený výše, bod 7.

v článku 90 ES je nezbytné provést komplexní posouzení, které zahrnuje více etap.

41. Takové zhodnocení nejprve předpokládá analýzu, která má určit *vztah* mezi domácími a dovezenými výrobky, na které se dotčený režim vztahuje.

42. V prvním pododstavci článku 90 ES je tento vztah vyjádřen podobností mezi výrobky, zatímco použití druhého pododstavce vyžaduje, podle upřesnění poskytnutých Soudním dvorem, existenci soutěžního vztahu, který může být pouze částečný, nepřímý nebo potenciální, pokud se jedná o vztah, který není pouze náhodný, ale stálý a jasně vyhraněný [15].

43. Soudní dvůr také upřesnil, že za účelem určení soutěžního vztahu ve smyslu čl. 90 druhého pododstavce ES je namístě zohlednit „nejen stávající stav na trhu, ale i možnosti vývoje v rámci volného pohybu zboží na úrovni Společenství a nové možnosti zastupitelnosti mezi výrobky, které může ukázat zintenzivnění obchodu, aby byly zcela zhodnoceny doplňující funkce hospodářství členských států“ [16].

44. Soudní dvůr, který vychází z těchto skutečností, uznal existenci „určitého stupně zastupitelnosti“ mezi vínem a pivem, podle jeho názoru díky tomu, že mohou v určité míře uspokojovat stejné potřeby [17]. Toto posouzení provedené v kontextu věci, v níž se měl Soudní dvůr vyjádřit ke slučitelnosti platného daňového režimu Spojeného království, bylo potvrzeno v pozdějším rozsudku ve vztahu k výši DPH uplatňované v Belgii na víno a pivo [18].

45. Když potvrdil existenci soutěžního vztahu mezi vínem a pivem, Soudní dvůr neopomenul poukázat na značné rozdíly mezi oběma výrobky z hlediska kvalitativních vlastností (na prvním místě různý stupeň alkoholu), výrobních metod (víno je hlavně

15 — Rozsudek Fink-Frucht, uvedený výše. Judikatura Soudního dvora má nicméně tendenci nepřiznat nadměrný význam rozlišení pojmů „podobnost“ a „hospodářská soutěž“ a „globalizovat“ hodnocení, které má být provedeno na základě článku 90 ES. V různých rozsudcích Soudní dvůr nekvalifikoval dotčené výrobky jako podobné nebo konkurenční a omezil se na uznání existence přinejmenším potenciálního nebo nepřímého soutěžního vztahu mezi nimi. Viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 27. února 1980, Komise v. Francie (168/78, výše uvedený); Komise v. Itálie (169/78, Recueil, s. 385), a Komise v. Dánsko (171/78, Recueil, s. 447). V nedávnější době viz například rozsudek ze dne 18. dubna 1991 Komise v. Řecko (C-230/89, Recueil, s. I-1909).

16 — Rozsudek ze dne 27. února 1970, Komise v. Spojené království (170/78, Recueil, s. 417, bod 6).

17 — Rozsudek ze dne 27. února 1980, Komise v. Spojené království, uvedený výše, bod 14.

18 — Soudní dvůr měl za to, že charakteristické rysy belgického trhu nemohly umožnit zpochybnění posouzení provedené s odkazem na britský trh. Viz rozsudek Komise v. Belgie výše uvedený, bod 11.

zemědělský výrobek a jako takový podléhá rizikům spojeným s klimatickými faktory, kdežto pivo je hlavně průmyslový výrobek) a struktury cen. S ohledem na tyto rozdíly, a také na extrémní rozmanitost vín v závislosti na jejich vlastnostech, kvalitě a na jejich ceně, Soudní dvůr omezil soutěžní vztah mezi dotčenými nápoji, který je relevantní pro účely daňového srovnání, tak, že připustil existenci takového vztahu pouze u „vín nejpřístupnějších široké veřejnosti, která jsou obecně nejlehčí a nejlevnější“ [19].

46. V projednávaném případě je mezi účastníky řízení nesporné, že víno je výrobek především dovážený, kdežto pivo je výrobek hlavně domácí.

47. Žalovaná vláda mimoto nepopírá tvrzení Komise, podle kterého švédský trh nevykazuje charakteristické rysy, které neumožňují uznat existenci takového soutěžního vztahu, jaký byl již připuštěn Soudním dvorem, mezi víny nejlevnější kategorie a silným pivem, výrobky, které představují procentuálně nejvyšší část trhů. Ačkoliv existují určité rozpory v názorech mezi účastníky řízení, pokud jde o stanovení kategorie vín, které skutečně konkurují pivu na švédském trhu, v rámci její identifikace na základě obsahu alkoholu (8,5 %–15 % obj. podle Komise a 11 % obj. podle švédské vlády) nebo v závislosti na cenové škále, je zde nicméně podstatný základní souhlas se skutečností, že dotčené výrobky jsou charakterizovány určitým stupněm zastupitelnosti.

48. První podmínka použitelnosti čl. 90 druhého pododstavce je tedy splněna.

49. Pro ověření slučitelnosti daného vnitrostátního daňového režimu s článkem 90 ES je třeba zadruhé srovnat daňové režimy, kterým jsou podřízeny dotčené výrobky, za účelem určení případného rozdílu v jejich zdanění a jeho rozsahu.

50. Pokud, jako v projednávaném případě, se takové srovnání týká výrobků s charakteristickými rysy, které je činí podstatně rozdílnými, aniž by byla dotčena jejich částečná zastupitelnost, může být zvláště obtížné vymezit v určitých případech kritéria, která umožňují provést správné srovnání.

51. V rozsudku ohledně režimu zdanění vína ve Spojeném království měl Soudní dvůr

19 — Rozsudek ze dne 12. července 1983, Komise v. Spojené království (170/78, Recueil, s. 2265, bod 12). Viz také rozsudky Komise v. Belgie, uvedené výše, bod 11, a ze dne 17. června 1999, Socridis (C-166/98, Recueil, s. I-3791).

za to, že nejvhodnější metoda pro posouzení poměru zdanění mezi pivem a vínem se zakládá na srovnání daňového zatížení ve vztahu ke třem různým faktorům: objemu, stupni alkoholu a ceně výrobků [20].

52. Pokud se použije tato metoda v projednávaném případě, dojde se k následujícím závěrům.

53. Co se týče srovnání úrovní zdanění podle objemu [21], vzhledem k tomu, že spotřební daň na litr piva s průměrným obsahem alkoholu (5,2 % obj.) [22] je 7,64 SEK [23] a spotřební daň na litr vína, které má obsah alkoholu vyšší než 8,5 % a dosahuje 15 % obj., je 22,08 SEK, vyplývá z toho, že zdanění vína podle objemu je přibližně třikrát [24] vyšší než takové zdanění piva. V projednávaném případě však není tento výsledek zvláště významný, jelikož rozdíl ve zdanění podle objemu je běžný v případě systému, který užívá obsah alkoholu jako zdanitelný základ.

54. Co se týče rozdílu spotřební daně podle stupně alkoholu, víno, které má obsah alkoholu 12,5 % obj., je podle obsahu alkoholu zdaněno přibližně o 20 % více než pivo (1,77 oproti 1,47 SEK) a víno, které má obsah alkoholu 11 % obj., je zdaněno přibližně o 36 % více (2 oproti 1,47 SEK). Ještě lehčí víno, které má obsah alkoholu 10 % obj., je podle obsahu alkoholu zdaněno o téměř 50 % více než pivo. Není nutné poznamenat, že obsah alkoholu je jistě nejrelevantnějším prvkem hodnocení v projednávaném případě, protože je brán jako zdanitelný základ pro určení spotřební daně.

55. Srovnávací hodnocení dopadu zdanění na konečnou cenu dotčených výrobků se ukazuje jako choulostivější. Obtíž je především způsobena neshodami mezi účastníky řízení ohledně cen, které musí být brány jako základ pro výpočet. Podle Komise, která vychází z oficiálních statistik Systembolaget, je relevantní cenová škála, ve které se uskutečňuje přibližně 79 % prodeje vína, mezi 41 a 70 SEK za láhev s objemem 75 cl (mezi 55 a 93 SEK za litr). Průměrná cena za spotřebu jednoho litru vína, které má obsah alkoholu 12,5 %, je 65,33 SEK, zatímco průměrná cena za spotřebu jednoho litru piva, které má obsah alkoholu 5,2 %, je 30,33 SEK. Švédská vláda se naproti tomu domnívá, že by bylo přesnější vzít v úvahu průměrnou prodejní cenu jednoho litru vína, které má obsah alko-

20 — Rozsudek ze dne 12. července 1983, Komise v. Spojené království, uvedený výše, bod 18.

21 — Zohlednění stejného objemu u obou nápojů.

22 — Jde o obsah alkoholu, na který jak Komise, tak švédská vláda u piva odkazují.

23 — Pivo je zdaněné 1,47 SEK za litr s objemem alkoholu: 1,47 x 5,2 = 7,64.

24 — 2,89.

holu 12,5 %, ve výši 69,58 SEK [25]. Pokud se vezmou za základ výpočtu údaje předložené Komisí, spotřební daň představuje 33,8 % z konečné ceny a základní cena vína (30,18 SEK/l) vzroste přibližně o 73 % po použití spotřební daně a přibližně o 116 % po použití DPH. Naproti tomu, pokud se použijí údaje švédské vlády se základní cenou vína 33,584 SEK/l, tyto hodnoty činí 31,7 %, 54,7 % a 107 %. Co se týče piva, pokud se vyjde z údajů poskytnutých Komisí a nezpochybněných Švédským královstvím [26], spotřební daň představuje přibližně 25,2 % konečné ceny a základní cena za litr piva (16,62 SEK) se zvýší o 45,9 % po použití spotřební daně a o 82,4 % po použití DPH. Je zjevné, že v rámci kategorie vín zdaněných 22,08 SEK/l (s obsahem alkoholu od 8,5 % do 15 % obj.) je daňový dopad na strukturu ceny procentuálně vyšší u levnějších vín s nižším stupněm alkoholu.

56. Výše uvedené údaje ukazují, bez ohledu na zohledněné srovnávací hledisko, že kategorie vína, které se nacházejí v soutěžním vztahu s pivem, jsou podrízeny výrazně vyšší spotřební dani, než jaká se uplatňuje na pivo.

57. Pro ověření slučitelnosti vnitrostátního daňového režimu se zákazem uvedeným v článku 90 ES je třeba nakonec prokázat diskriminační povahu tohoto režimu.

58. V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že co se týče prvního pododstavce článku 90 ES, diskriminační povaha vyplývá ze samotné rozdílnosti v daňovém zacházení, jelikož, jde-li o podobné, vysoce srovnatelné výrobky, zákaz uvedený v tomto ustanovení se použije, jakmile systém zdanění více postihuje dovezený výrobek než domácí výrobek. Naproti tomu, v případě druhého pododstavce, vzhledem k obtížnosti stanovení dostatečně přesných srovnání mezi danými výrobky musí být hodnocení provedeno, podle názoru Soudního dvora, na základě obecnějšího kritéria, tedy na základě nepřímo ochranné povahy posuzovaného daňového systému [27].

59. Toto posouzení je bezpochyby nejcitlivější z těch, která musí být provedena v rámci článku 90 ES, a v kontextu řízení o nespl-

25 — Tato cena vyplývá z průměrné ceny 22 vín prodávaných v láhvi nebo kartónovém obalu, nejprodávanějších v cenové škále mezi 61 a 70 SEK, ve které se uskutečňuje největší část prodeje.

26 — Průměrná cena za spotřebu litru piva, které má obsah alkoholu 5,2 %, se rovná 30,33 SEK.

27 — Rozsudek ze dne 27. února 1980, Komise v. Spojené království, uvedený výše, bod 9. Viz dřívější rozsudek Fink-Frucht, uvedený výše. Nicméně tendence judikatury „globalizovat" hodnocení provedené na základě článku 90 ES, bez jasného rozlišení mezi použitím prvního a druhého pododstavce (viz poznámka pod čarou č. 15 výše), vede k považování ochranného účinku předmětného daňového režimu za hlavní kritérium pro shledání porušení tohoto ustanovení.

nění povinnosti může pro Komisi znamenat důkazní břemeno, které tato obtížně unese.

60. S cílem zlehčit toto břemeno Soudní dvůr upřesnil, že pro účely použití čl. 90 druhého pododstavce ES postačí, aby bylo prokázáno, že daný daňový režim „s ohledem na své charakteristické rysy *může* vyvolat ochranný účinek uvedený ve Smlouvě“ [28]. Soudní dvůr dále uvedl, že „aniž by byl přehlížen (…) význam prvků posouzení, jež lze vyvodit ze statistických údajů, které umožňují změřit účinek předmětné daňového úpravy, nelze od Komise požadovat, aby poskytla číselné údaje o konkrétní konzistenci ochranného účinku kritizovaného daňového systému“ [29].

61. V rozsudku ohledně režimu zdanění vína a piva v Belgii Soudní dvůr nicméně zamítl tvrzení Komise, podle kterého, jakmile je prokázán soutěžní vztah mezi dvěma výrobky, každý rozdíl v úrovních zdanění vztahujících se na stejný zdanitelný základ je neslučitelný s čl. 90 druhým pododstavcem ES, a upřesnil, že posouzení slučitelnosti daného daňového zatížení s tímto ustanovením „musí být provedeno s ohledem na dopady tohoto zatížení na soutěžní vztah mezi posuzovanými výrobky“ [30]. Podle Soudního dvora „základní otázkou je tedy vědět, zda toto zatížení může, nebo nemůže ovlivnit relevantní trh *snížením potenciální spotřeby dovezených výrobků ve prospěch konkurenčních domácích výrobků*“ [31]. Ve stejném rozsudku Soudní dvůr také potvrdil, že „v rámci posuzování existence ochranného účinku nelze přehlížet rozdíl, který existuje mezi prodejní cenou piva a vína“.

62. Švédské království, které vychází z předchozího, v projednávaném případě tvrdí, že Komise neunesla důkazní břemeno, které jí přísluší, protože opomenula zohlednit značný cenový rozdíl mezi dvěma dotčenými výrobky, rozdíl, který by vedl k vyloučení možného vlivu rozdílu ve zdanění, kterému jsou tyto výrobky podrobeny, na volbu spotřebitele.

63. Pokud jde o hlavní argumentaci švédské vlády, na které zakládá podstatnou část své obhajoby, pokládám za vhodné ihned přezkoumat její opodstatněnost před případným provedením své analýzy. V tomto

28 — Rozsudek ze dne 27. února 1980, Komise v. Spojené království, uvedený výše, bod 10. Kurziva doplněna autorem tohoto stanoviska.

29 — Rozsudek ze dne 27. února 1980, Komise v. Spojené království, uvedený výše, bod 10.

30 — Rozsudek Komise v. Belgie, uvedený výše, bod 15.

31 — Rozsudek Komise v. Belgie, uvedený výše, bod 16. Kurziva doplněna autorem tohoto stanoviska.

ohledu je nezbytné stručně připomenout kontext, z něhož vychází rozsudek, na kterém se zakládá kritika Švédského království, jakož i závěr, ke kterému Soudní dvůr v daném případě dospěl.

64. V případě, jenž byl předmětem řízení, které vedlo k vydání uvedeného rozsudku, Komise vytýkala Belgickému království použití na víno sazby DPH vyšší přibližně o 6 % než sazby stanovené pro pivo. V rámci své analýzy dospěl Soudní dvůr k závěru, že rozdíl v dotčeném daňovém zacházení nemohl ovlivnit volbu spotřebitele. Soudní dvůr měl zvláště za to, že Komise neprokázala, že odchylka mezi cenami piva a vína nacházejících se v soutěžním vztahu byla natolik malá, že 6 % rozdíl v sazbách DPH používaných na oba výrobky mohl ovlivnit chování spotřebitele, a v důsledku toho mít ochranný účinek ve prospěch piva [32].

65. Podrobnější přezkum údajů ve věci umožňuje lépe porozumět dosahu závěrů, ke kterým Soudní dvůr dospěl, a posoudit, zda, jak to navrhuje Švédské království, je správné převzít v projednávaném případě řešení přijaté v uvedené věci.

66. Belgická vláda tvrdila, že cena za litr piva včetně daní dosahovala 29,75 BFR a taková cena za litr vína srovnatelné kvality 125 BFR. Jelikož argumenty Komise, které měly zpochybnit tyto údaje, byly zcela odmítnuty, je třeba z toho vyvodit, že Soudní dvůr založil svou analýzu na stejných údajích. Prodejní cena za spotřebu vína v Belgii včetně DPH byla tedy přibližně *čtyřikrát* [33] vyšší, než taková cena piva, zatímco rozdíl mezi sazbami DPH použitými na víno a pivo byl 6 % (25 % u vína a 19 % u piva), jak bylo uvedeno výše.

67. Ve svém stanovisku [34], s nímž Soudní dvůr v podstatě souhlasil v této otázce, generální advokát Vilaça poznamenal, že pokud by se sjednotila sazba DPH na 25 % zvýšením sazby použité na pivo o 6 %, cenový rozdíl mezi oběma výrobky by byl snížen na 1,5 BFR (z 95,25 na 93,75 BFR), zatímco pokud by se sjednotila na 19 % snížením sazby použité na víno, toto snížení by činilo 6 BFR (z 95,25 na 89,25 BFR). V obou dvou případech nebyl cenový vztah mezi vínem a pivem

32 — Rozsudek Komise v. Belgie, výše uvedený, bod 18.

33 — 4,2krát. Pokud bereme v úvahu čisté ceny bez DPH (100 BFR za víno a 25 BFR za pivo), rozdíl byl přesně 1 ku 4.

34 — Předneseném dne 26. února 1987 ve věci Komise v. Belgie, uvedené výše (Recueil, s. 3299, body 102 a následující).

příliš změněn (–1,5 % v případě sjednocení sazby na 25 % a –6,3 % v případě sjednocení sazby na 19 %). V prvním případě, který bylo třeba považovat za nejpravděpodobnější, podle prohlášení belgické vlády během řízení, by se cena za litr piva zvýšila o 5 %, zatímco v druhém případě by se cena za litr vína by se snížila o 4,8 % [35].

68. Nyní je třeba srovnat údaje, jež jsou k dispozici v projednávané věci, s údaji popsanými výše za účelem zhodnocení, jestli je možné v projednávaném případě dospět ke stejným závěrům, k jakým dospěl Soudní dvůr v rozsudku Komise v. Belgie.

69. Na základě údajů poskytnutých nebo nezpochybněných Švédským královstvím [36] a použije-li se na litr vína, které má obsah alkoholu 12,5 % obj., sazba spotřební daně stanovená pro pivo, to znamená 1,47 SEK podle obsahu alkoholu, je výsledkem snížení ceny o 4,63 SEK/l (0,50 eur) [37] v absolutních hodnotách a o 6,65 % v procentním podílu. Cenový poměr mezi vínem a pivem by se snížil o 11,8 %, ale zůstává v řádu 2 ku 1 [38].

70. Lze vzhledem k těmto údajům dospět k závěru, obdobně jak rozhodl Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Belgie, že rozdíl mezi cenami piva a vína ve Švédsku je natolik významný, že 20 % rozdíl [39] mezi sazbami spotřební daně použitými na oba nápoje nemůže ovlivnit chování spotřebitele?

71. Podle mého názoru musí být odpověď záporná. Srovnání údajů týkajících se projednávané věci a věci, ve které byl vydán rozsudek Komise v. Belgie, totiž neumožňuje považovat oba projednávané případy za srovnatelné. Ačkoliv Soudní dvůr mohl ve výše uvedeném rozsudku tvrdit, že vzhledem k existenci poměru 1 ku 4 mezi cenou za pivo a cenou za víno by případné snížení ceny vína přibližující se 5 % nemohlo ovlivnit volbu spotřebitele, nelze s jistotou tvrdit to samé, bez zohlednění dalších faktorů, pokud je tento poměr 1 ku 2 a pokud případné snížení ceny vína činí 6,5 % [40]. V zásadě čím více se

35 — Viz stanovisko generálního advokáta Vilaça, uvedené výše, bod 109.

36 — Srovnání je provedeno s odkazem na průměrnou cenu za litr vína s obsahem alkoholu 12,5 %. Není nutné poukázat na to, že jestliže se zohlední lehčí a levnější vína, spadající do kategorie zdanění relevantní v projednávaném případě, rozdíl v ceně vzhledem k pivu by byl méně znatelný, zatímco jak bylo uvedeno výše, rozdíl ve zdanění v neprospěch vína by byl vyšší.

37 — Výpočet zohledňuje také použití 25 % DPH.

38 — Snížil by se z 2,3 na 2,1.

39 — Získaný srovnáním spotřební daně přijaté podle obsahu alkoholu a zohledněním vína s obsahem alkoholu 12,5 %.

40 — Ale to se zvýší, jestliže zohledníme vína s nižším obsahem alkoholu a nižší cenou.

cenový poměr mezi dvěma konkurenčními výrobky snižuje, tím více se stupeň zastupitelnosti mezi nimi zvyšuje, a v důsledku toho se snižuje rozsah cenového kolísání schopného určit účinek zastoupení.

72. S ohledem na předchozí úvahy mám za to, že je namístě zamítnout tvrzení Švédského království, na základě kterého, pokud se zohlední pouze cenový rozdíl mezi vínem a pivem, lze vyloučit, že rozdíl mezi sazbami spotřební daně použitými na oba výrobky může mít jakýkoliv vliv na volbu spotřebitele.

73. Jelikož jsem dospěl k tomuto závěru při zohlednění údajů poskytnutých žalovanou vládou, nebudu se zabývat otázkou, široce diskutovanou mezi účastníky řízení během písemné části řízení, jestli srovnávací metoda použitá švédskou vládou, spočívající ve srovnávání cen za litr vína a za litr piva, je správná. V tomto ohledu jen poznamenám, že metoda navržená Komisí, spočívající ve srovnání cen sklenice vína a poháru piva s různým objemem, se nezdá být nejvhodnější, zvláště s ohledem na způsoby uvádění daných výrobků na trh. Tyto výrobky jsou totiž obecně prodávány v prodejních místech Systembolaget [41] za podmínek, které bezpochyby nejbezprostředněji umožní srovnání cen nápojů za litr, s ohledem také na sklony průměrného švédského spotřebitele koupit si víno v tom, co se nazývá „Bag in Box“ [42], zmíněné žalovanou vládou v jejích spisech. Komise v každém případě neuvedla skutečnosti umožňující považovat její srovnávací metodu za relevantnější, s ohledem na zvyky švédských spotřebitelů a charakteristické rysy trhu, než je srovnávací metoda navrhovaná žalovanou vládou.

74. Nyní je třeba zhodnotit, jestli skutečnosti uplatněné Komisí postačují k prokázání *schopnosti* dotčeného daňového režimu vyvolat ochranný účinek ve prospěch piva a v neprospěch vína.

75. Podle Komise jasně vyplývá ze statistik Systembolagetu, že chování spotřebitelů je ovlivněno kolísáním cen způsobeným kolísáním sazeb spotřební daně dotčených výrobků. Komise uvádí, že statistiky za rok 1997, kdy vstoupila v platnost daňová

41 — Prodej v oprávněných restauračních zařízeních nepředstavuje více než 10 % z celku.

42 — Systém Bag in Box je způsob balení tekutin, kdy je hlavní tekutina obsažena v tašce, která může být z plastu nebo hliníku a která je vložena dovnitř kartónové krabice, která usnadňuje manipulaci a skladování. Úspěch tohoto typu balení vyplývá z pohodlnosti a z jeho schopnosti uchovávat čerstvost tekutin omezením přístupu vzduchu. Tento druh balení vína má obvykle objem 3, 5, 10 nebo 20 litrů.

reforma, která snížila přibližně o 40 % sazby spotřební daně z piva, ukazují jednak, že prodeje tohoto nápoje zaznamenaly zvýšení o 8,9 %, tedy opačný vývoj v porovnání s předchozími roky, kdy utrpěly významný pokles, a jednak, že prodeje vína se snížily o 3,7 %. V roce 2002, kdy se sazba spotřební daně z vína snížila o 18,8 %, se prodeje tohoto výrobku naproti tomu zvýšily o 11 %. Komise mimoto zdůrazňuje, že během období mezi lety 1997 a 2001 se prodeje vína celkově zvýšily, ale že prodeje piva se zvýšily procentuálně podstatně významněji. Nakonec Komise uvádí, že zatímco v roce 1995 byly prodeje vína podle objemu v podstatě stejné jako takové prodeje piva (přibližně 103 milionů litrů u každého nápoje), objem piva prodaný v roce 2004 (přibližně 173 milionů litrů) překročil přibližně o 20 % prodaný objem vína (okolo 139 milionů litrů). Tato odchylka, která se objevila po daňové reformě v roce 1997, by měla být podle Komise připsána rozdílu mezi sazbami, které postihují oba nápoje, zavedenému touto reformou.

76. Zaprvé, údaje předložené žalobkyní se nezdají být zvláště významné, protože žalobkyně odkazuje na prodeje vína a piva obecně, a neumožňují tedy posoudit jednotlivě vývoj prodejů konkurenčních kategorií výrobků. Zadruhé, je-li pravda, že ze statistik uplatněných Komisí vyplývá, že od roku 1997 a do roku 2003 prodeje piva pokračovaly v růstu, tento vývoj nebyl nicméně trvalý. V roce 1998, který následoval po snížení sazby spotřební daně, se prodeje zvýšily jen o 2,8 %, což představuje nejmenší zvýšení během období 1997–2003, zatímco v roce 1999 prodeje zaznamenaly růst o 15,4 %, mnohem vyšší než růst dosažený v roce 1997, souběžně se snížením sazby spotřební daně. Během let následujících po roce 1999, s výjimkou roku 2003, byl zaznamenán téměř konstantní nárůst prodejů, který se pohyboval kolem 10 %. Tyto údaje umožňují dle mého názoru předpokládat, že jiné faktory než daňový faktor ovlivnily růst prodejů piva během referenčního období, a tudíž rozdíl mezi objemy prodeje vína a piva se objevil během tohoto období. Co se týče vína, statistiky prodejů Systembolaget vykazují pokles v roce 1997, v roce použití snížené sazby spotřební daně na pivo, ale již následující rok se prodeje zvýšily znovu s úrovní zvýšení 2,7 %, která byla téměř totožná jako úroveň zvýšení ve stejném roce v případě piva (2,8 %). Od roku 1998 se prodeje vína zvýšily, i když ne trvale.

77. Ve světle předchozích úvah mám za to, že údaje předložené Komisí umožňují nanejvýš prokázat citlivost švédského spotřebitele ke kolísání cen způsobenému změnami režimu zdanění dotčených nápojů, přičemž tato citlivost je vyšší v případě vína, v souladu s místními spotřebními zvyky, které tradičně

upřednostňují pivo [43]. Je mimoto prokázáno, že expanzivní účinek prodejů následujících po snížení sazby spotřební daně byl časově omezen a zmizel pravděpodobně během prvního roku následujícího po vstupu daňových změn v platnost.

78. Ačkoliv lze dovodit ze statistik Komise určitou pružnost poptávky po dotčených výrobcích ve vztahu k ceně, faktor, který ostatně Švédské království nezpochybňuje [44], není dle mého názoru možné z těchto statistik získat dostatečně relevantní údaje, pokud jde o vliv kolísání cen na soutěžní vztah mezi těmito výrobky, umožňující *prokázat*, že růsty prodejů piva a vína v roce 1997, respektive v roce 2002, jsou přičitatelné přinejmenším částečně účinku zastoupení. Takový vliv závisí na stupni hospodářské soutěže mezi těmito výrobky, a tedy koeficientu křížové cenové pružnosti poptávky, faktorech, ke kterým Komise neposkytla žádné prvky hodnocení.

79. Nyní je třeba se tázat, jaké je konkrétně důkazní břemeno, které nese Komise v rámci řízení o nesplnění povinnosti podle čl. 90 druhého pododstavce ES.

80. Již bylo uvedeno, že Soudní dvůr nevyžaduje důkaz existence skutečného ochranného účinku napadeného daňového režimu učiněný prostřednictvím statistických údajů nebo ekonometrických studií – takový důkaz by nemohl být od Komise rozumně vyžadován [45] –, avšak vyžaduje důkaz *schopnosti* uvedeného režimu mít takový účinek. Jinými slovy Komisi přísluší provádět přezkum souhrnu objektivních charakteristických rysů dotčeného daňového režimu, aby posoudila, jestli, s ohledem na daňovou situaci, která existovala před zavedením tohoto režimu, a na charakteristické rysy trhu, existují *důkazy, které postačují k předpokladu existence dopadu tohoto režimu na potenciální spotřebu výrobků z jiných členských států a na soutěžní vztah mezi danými výrobky* [46]. V případě existence nepřímých důkazů, které mohou podporovat tvrzení Komise, náleží

43 — Statistiky předložené Komisí ukazují významnější zvýšení prodejů vína v roce 2002 než zvýšení prodejů piva v roce 1997, ačkoliv snížení sazby spotřební daně z vína činilo přibližně polovinu snížení sazby, která byla předtím použita na pivo.

44 — Zvýšení prodejů vína v roce 2002 po snížení spotřební daně vyplývá také ze statistik předložených Švédským královstvím. Ze spisů žalované vlády mimoto vyplývá, že je to právě větší či menší, ale každopádně značná pružnost poptávky po alkoholických nápojích obecně, která umožnila Švédsku tradičně použít daňový nástroj za účelem zásahu do cen, a tedy do spotřebních zvyků. V minulosti zvýšení sazby daně z lihovin s vysokým obsahem alkoholu, doprovázené dalšími opatřeními nedaňové povahy například umožnilo vládě směrovat spotřebitele těchto nápojů k výrobkům s menším obsahem alkoholu, zvláště vínu.

45 — Tento důkaz může být obstarán obzvláště obtížně, pokud jde o výrobky, které jsou jen částečně zastupitelné.

46 — Je zřejmé, že důkazní břemeno, které nese Komise, bude tím lehčí, čím přímější bude soutěžní vztah mezi dotčenými výrobky, až do okamžiku, kdy je v podstatě konstatován rozdíl ve zdanění v případech prakticky podobných výrobků.

dotyčné vládě odůvodnit rozdíl v dotyčném daňovém zacházení [47], nebo předložit důkazy, které mohou vyloučit porušení čl. 90 druhého pododstavce ES [48].

81. Takové rozložení důkazního břemene se ostatně nezdá být vyvráceno výše uvedeným rozsudkem Komise v. Belgie, kde údaje předložené belgickou vládou a neúspěšně zpochybněné Komisí umožnily uznat podstatnou neutralitu rozdílné sazby DPH použité na víno a pivo, co se týče soutěžního vztahu mezi těmito výrobky, přičemž byla vyvrácena teze Komise týkající se možného ochranného účinku daňového režimu, kterému byly podřízeny.

82. Existují v projednávané věci nepřímé důkazy, které postačují k předpokladu, že napadený daňový režim má ochrannou povahu?

83. Začněme přezkoumáním charakteristických rysů tohoto režimu. Jak švédská vláda sama připouští, daňová reforma z roku 1997, která snížila o 40 % sazbu spotřební daně z piva, *změnila daňovou rovnost*, která předtím existovala mezi silným pivem a vínem s obsahem alkoholu přibližně 11 % obj. [49]. Na základě nyní platného režimu, ačkoliv spotřební daň je pro pivo a víno stanovena podle obsahu alkoholu v objemových procentech, a tedy na základě objektivního kritéria, které odráží charakteristické rysy výrobků, *je metoda nicméně rozdílná* [50]. Spotřební daň z piva je totiž určena vynásobením pevně stanovené částky obsahem alkoholu uvedeným v objemových procentech tohoto nápoje, takže *zdanění podle obsahu alkoholu zůstává stejné, bez ohledu na stupeň alkoholu nápoje,* zatímco víno je rozděleno do pěti kategorií podle obsahu alkoholu a v rámci každé kategorie *se zdanění podle obsahu alkoholu se liší od maxima, u vín, která mají nízký stupeň alkoholu, po minimum, u vín, která mají vyšší stupeň alkoholu*. Ve čtvrté kategorii, která obsahuje vína, která jsou v soutěžním vztahu se silným pivem, se toto zdanění mění od 2,45 SEK na obsah alkoholu u vín, která mají obsah alkoholu 9 % obj., do 1,47 SEK u vín, která mají obsah alkoholu 15 % obj. Vliv zdanění je tedy větší pro lehčí vína, která jsou také levnější a která se nacházejí v přímějším soutěžním vztahu s pivem.

84. Zadruhé je třeba zhodnotit rozdíl ve zdanění dotčených výrobků, ke kterému vede uplatnění výše popsaného režimu. Jak

47 — Viz například věc týkající se daňového zacházení s denaturovaným alkoholem v Itálii (rozsudek ze dne 14. ledna 1981, Vinal, 46/80, Recueil, s. 77).

48 — Chci upřesnit, že to neznamená obrácení důkazního břemene, jelikož přísluší v každém případě Komisi předložit důkazy, které dostatečně prokazují na první pohled existenci ochranného účinku.

49 — Podle toho, co uvádí sama žalovaná vláda.

50 — Spis neumožňuje zjistit, jestli před změnami zavedenými v roce 1997 byla metoda výpočtu spotřební daně v případě vína a piva stejná.

jsem již měl příležitost dříve [51] poznamenat, srovnání daňového břemene, kterému je podřízeno víno a pivo, odhaluje, že bez ohledu na hledisko použité za účelem provedení srovnání (objem, stupeň alkoholu nebo cena výrobků) kategorie vína, které se nacházejí v soutěžním vztahu s pivem, jsou podřízeny *významně* vyšší spotřební dani, než je spotřební daň, která se na tento nápoj vztahuje.

85. Co se týče charakteristických rysů trhu, citlivost švédského spotřebitele vůči cenovému kolísání způsobenému změnami daňového režimu, kterému jsou podřízeny dotčené výrobky, je v podstatě nesporná. Mimoto srovnání mezi cenami daných nápojů provedené na základě údajů poskytnutých švédskou vládou neumožnilo vyloučit možný dopad rozdílného zdanění, kterému jsou tyto nápoje podřízeny [52], na hospodářskou soutěž. Statistiky předložené švédskou vládou, ze kterých vyplývá, že mezi roky 1996 a 2003 se prodeje vína zvýšily o vyšší procento než prodeje piva, nepředstavují samy o sobě důkaz neexistence ochranného účinku dotčeného daňového režimu [53].

86. Za těchto okolností se domnívám, že v projednávaném případě existují dostatečné důkazy, aby bylo možné mít za to, že dotčený daňový režim může ovlivnit potenciální spotřebu vína a znevýhodnit tento výrobek, který je převážně dovážen z jiných členských států, ve vztahu k pivu, které je především domácím výrobkem, vzhledem k tomu, že domácí výroba piva „představuje nejbližší referenční kritérium z hlediska hospodářské soutěže“ [54]. Argumenty Švédského království nemohou dle mého názoru tento závěr vyvrátit. Mám tedy za to, že žaloba musí být přijata.

V – K nákladům řízení

87. Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Jelikož jsem dospěl k závěru, že Švédské království nemělo ve věci úspěch, a jelikož Komise požadovala uložení náhradu nákladů řízení Švédskému království, mám za to, že Švédskému království je třeba uložit náhradu nákladů řízení.

51 — Viz výše body 52 až 56.

52 — Viz výše body 63 až 73.

53 — Viz rozsudek Komise v. Francie, věc 168/78, uvedený výše.

54 — V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. července 1983, Komise v. Spojené království, uvedený výše, bod 27.

88. Lotyšská republika, která vstoupila do řízení v projednávané věci, ponese vlastní náklady řízení v souladu s čl. 69 odst. 4 jednacího řádu.

VI – Závěry

89. Na základě všech předchozích úvah, navrhuji, aby Soudní dvůr:

– konstatoval, že Švédské království tím, že vůči vínu nacházejícímu se v soutěžním vztahu s pivem uplatňuje spotřební daň, která je relativně vyšší než spotřební daň z piva, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 90 druhého pododstavce ES;

– uložil Švédskému království náhradu nákladů řízení;

– prohlásil, že Lotyšská republika ponese vlastní náklady řízení.